

Zpráva: Orálně-historická témata z oblasti dějin školství na mezinárodních konferencích

Orální historie se v posledních letech stává stále významnější součástí metodologie historické vědy. Přestože výzkumy v oblasti tzv. soudobých dějin jsou doposud zaměřeny převážně na poznání obecně historických událostí minulého století, své místo mezi těmito výzkumy zauímají i specifitější témata jako například dějiny školství. Tato témata měla proto své místo i na dvou mezinárodních historických konferencích, které se uskutečnily na jaře a začátkem léta 2014.

Pod patronací organizace International Institute of Social History¹ proběhla ve dnech 23.–26. dubna 2014 ve Vídni již desátá konference s názvem *European Social Science History Conference*. Hlavním cílem konference bylo diskutovat metodologické otázky historického výzkumu v sociálních vědách. Program této konference obsahoval přes dvacet osm tematických sítí zaměřených na různé oblasti výzkumu. Jednou z nich byla síť s názvem *Oral History and Life Stories*, která byla rozdělena do 16 sekcí, v nichž bylo představeno celkem 63 příspěvků (šlo o jednu z největších tematických sítí této konference).

Témata z dějin pedagogiky a školství se objevila zejména ve dvou sekcích této sítě. Lotyšská výzkumnice z univerzity v Daugavpils Irene Saleniece například přednesla příspěvek s názvem *Teaching and doubting the future of the communism (Latvia in the 1950–60s)*, ve kterém prezentovala výzkum zaměřený na poznání sovětizace lotyšského školství. Její výzkum byl založen na analýze rozhovorů s pamětníky, které byly realizovány prostřednictvím metody orální historie v rámci mezinárodního projektu *MyPlace*.

Ve dnech 9.–12. července 2014 se konala i konference Mezinárodní asociace orální historie (International Oral History Association²). V pořadí osmnáctá konference této asociace proběhla v prostorách Barcelonské univerzity a nesla název *Power and Democracy: The many voices of Oral History*. Výchoziskem této konference byla myšlenka, že metoda orální historie dokáže prostřednictvím analýzy záznamů vzpomínek a hlasů jednotlivců a skupin odhalit efekty plynoucí ze síly vztahů mezi občany a jejich vládami, zaměstnanci a zaměstnavateli, studenty a učiteli nebo mezi komunitami a rodinami. Hlavní téma konference bylo rozděleno do pěti podtémat: *Archivy, orální zdroje,*

¹ <http://socialhistory.org/>

² <http://www.iohanet.org/>

paměť; Síla v lidských vztazích; Demokracie jako politický nástroj; Orální zdroje a kulturní dědictví; Nové způsoby sdílení dialogu s veřejností.

Jednotliví účastníci vystoupili se svými příspěvky v 89 oddělených sekcích. Tématům z oblasti dějin pedagogiky a školství byly věnovány čtyři. V těch postupně zaznělo celkem devatenáct příspěvků od výzkumníků z různých států (Španělsko, Mexiko, Argentina, Brazílie, Venezuela, USA, Velká Británie, Česká republika aj.).

Například britská výzkumnice Marjorie Dryburgh z univerzity v Sheffieldu prezentovala příspěvek s názvem *Oral histories of wartime education in occupied China*. V rámci svého vystoupení představila první výsledky výzkumu, který byl založen na analýze osobních výpovědí pamětníků procesu vzdělávání během japonské okupace Číny, ale i na analýze oficiálních čínských dokumentů týkajících se této problematiky.

V jiné sekci vystoupila například španělská badatelka z university ve Valencii Cristina Escrivá Moscardó se svým příspěvkem s názvem *Children in the school colonies, 1936–1939, An experience that helped build democracy*. Výzkum byl založen na rozhovorech s účastníky tzv. projektu školních kolonií, které vznikaly během španělské občanské války. Hlavním cílem jejího výzkumu je poznání pedagogické praxe těchto školních kolonií, které představovaly zásadní platformu pro vývoj budoucí generace Španělů podílejících se na znovuvybudování demokratického Španělska.

Obě konference se těšily velké účasti odborníků z celého světa. Konference představovaly nejen možnost seznámit se s různými tématy a metodologickými přístupy využívaných v rámci výzkumů (včetně témat z oblasti dějin školství), ale zejména i bohatou výměnu názorů, nových pohledů a myšlenek, typicky v přátelských diskuzích po prezentacích či následně v kuloárech.

Další konference pořádané jak organizací International Institute of Social History, tak i International Oral History Association proběhnou v roce 2016 ve španělské Valencii, respektive v indickém Bangalore.

Michal Šimáně, Jiří Zounek
Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav pedagogických věd